

Mevrouw Joke SCHAUVLIEGE
Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Koning Albert II-laan 20 bus 1 - Ferrarisgebouw
1000 BRUSSEL

Contactpersoon
Gunter Naets
gnaets@serv.be

ons kenmerk
SARWGG_BR_20150122_LageEmissieZones

Brussel
22 januari 2015

Geachte mevrouw de Minister,

Op 23 december 2014 ontving de SAR WGG een adviesvraag over het voorontwerp van decreet betreffende de lage emissiezones (LEZ). De SAR WGG zal in dit advies zijn appreciatie uitdrukken over de geplande maatregelen in het licht van de impact op de volksgezondheid. Gelet op het feit dat in de SAR WGG hiertoe de nodige technische expertise ontbreekt, zal de raad zich niet gedetailleerd uitspreken over de uitvoeringsbepalingen van dit decreet.

Luchtvervuiling is een belangrijk probleem dat de Vlaamse bevolking treft. Het heeft een negatieve impact op de cardiovasculaire, respiratoire en neurologische gezondheid. De SAR WGG heeft al eerder zijn bezorgdheid over de impact van luchtvervuiling op de gezondheid en het welzijn van mensen aan de Vlaamse regering overgemaakt. Gezien het belang van het probleem en de nood aan effectief beleid, heeft de SAR WGG immers op 27 juni 2013 op eigen initiatief een advies gegeven over *de impact van luchtvervuiling op de (volks)gezondheid en de nood aan nieuwe beleidsperspectieven*. Dit advies werd grondig voorbereid en geëvalueerd door experts. U vindt de tekst in bijlage.

De aanpak van luchtvervuiling vraagt een geheel aan maatregelen. Het is gekend dat wegverkeer en in het bijzonder dieselmotoren voor een groot deel verantwoordelijk zijn voor de emissie van fijn stof. Het is voor de raad dan ook essentieel dat er verder wordt gewerkt aan een beleid dat een verschuiving van de aankoop en gebruik van dieselmotoren naar benzinemotoren beoogt. Hiertoe blijft afstemming met de federale overheid noodzakelijk.

De raad heeft in eerder advies over luchtvervuiling gewezen op het belang van een goede beleidsafstemming tussen de verschillende beleidsniveaus én tussen de beleidsdomeinen volksgezondheid, mobiliteit, omgeving en landbouw.

In zijn advies over het luchtkwaliteitsplan heeft de raad ook al gesteld dat gegevens erop wijzen dat 'ultrafijn stof' nog gevaarlijker is dan PM₁₀ en PM_{2,5} en dat het – bij het nemen van beschermende maatregelen - belangrijk is te weten dat de concentratie van ultrafijne partikels uitgestoten door ontploffingsmotoren zeer sterk afneemt met de afstand tot de weg waarop het verkeer plaats grijpt¹.

¹ SAR WGG (27 oktober 2011) Advies over het luchtkwaliteitsplan en uitstelaanvraag NO₂-normen.

Gelet op deze twee eerdere adviezen meent de raad dat het positief is dat de Vlaamse Regering werk maakt van een uniform kader voor de invoering van lage emissiezones.

Het gaat om een beschermde maatregel die op lokaal niveau een wezenlijk effect kan hebben. De raad heeft, in zijn advies van 27 juni 2013, de lage emissiezones als een effectieve maatregel naar voor geschoven om fijn stof binnen een bepaalde zone terug te dringen. Hoewel het invoeren van lage emissiezones op zichzelf onvoldoende is om de problematiek ten gronde aan te pakken, beoordeelt de raad dit decreet-gevend initiatief dus als een stap in de goede richting. Bovendien zal het bestaan van lage emissiezones ook het bewustzijn van de bevolking en van de politieke overheden met betrekking tot luchtvervuiling gevoelig versterken. Dit bewustzijn kan het draagvlak voor andere maatregelen uit het luchtkwaliteitsplan verbreden.

De raad benadrukt wel dat het invoeren van lage emissiezones gepaard moet gaan met flankerende maatregelen.

- Naast lage emissiezones moeten andere maatregelen uit het luchtkwaliteitsplan uitvoering krijgen. Het luchtkwaliteitsplan bevat maatregelen op vlak van preventie, meer collectief of langzaam verkeer, betere doorstroming en vergroening van het voertuigenpark.
- Het is noodzakelijk het invoeren van een lage emissiezone te plaatsen binnen een duurzaam mobiliteitsbeleid (autoluwe binnensteden, autoluwe dorpskernen, vlot openbaar vervoer aan de rand van een stad of lage emissiezone, en zo meer). Blootstelling in woongebieden en stedelijke kernen verminderen, gebeurt bij voorkeur door niet enkel in te zetten op technologie maar ook door aangepaste vervoersmodi (wandelen, fietsen,...)².
- Het beleid met betrekking tot ruimtelijke ordening moet een zo groot mogelijke scheiding tussen leef- en woonomgevingen en verkeer nastreven. Enkel een scheiding tussen druk verkeer en leef- en woonomgevingen kan de emissie van 'klassieke' luchtpolluenten, maar ook van zogenaamd grof stof (zoals de slijtage van banden en remmen) – dat minstens even schadelijk is voor de gezondheid – duurzaam terugdringen³.
- Er moet over gewaakt worden dat uitzonderingen die een lokale overheid kan toestaan de effectiviteit van de maatregel niet onderuit halen. Zo is het goed dat de mate van afwijking van de gestelde norm als criterium geldt voor het bepalen van de hoogte van eventuele boetes/retributies.

Vermits deze elementen niet tot de expertise van de SAR WGG behoren, verwijzen we hierbij naar de bevoegde adviesraden.

De raad wijst er ook op dat de impact van de maatregel op het dagelijks leven sterk kan verschillen naargelang de plaats waar men woont. Wie in de lage emissiezone woont en beschikt over een vervoersmiddel dat niet aan de vooropgestelde norm voldoet, wordt zwaarder getroffen dan wie buiten de LEZ woont en de keuze heeft zijn voertuig al dan niet te gebruiken om de LEZ binnen te rijden. De raad vraagt dan ook om aandacht te hebben voor mensen die in armoede leven door de sociale verdelingsimpact van deze maatregelen

² SAR WGG (27 juni 2013) Proactief advies. De impact van luchtvervuiling op de (volks)gezondheid en de nood aan nieuwe beleidsperspectieven, p. 25.

³ SAR WGG (27 juni 2013), p. 5.

grondig te evalueren vooraleer een LEZ in te voeren. Zo kunnen onbedoelde asociale neveneffecten worden vermeden of verholpen.

Ten slotte ondersteunt de raad het voornemen de effectiviteit van de maatregel goed te monitoren in samenspraak met de gemeenten. Meer algemeen is er voor de raad een gezondheidseffectenrapportage nodig die de meest kwetsbare of risicogroepen als norm neemt (ouderen, jongeren en kinderen).

Met vriendelijke groeten

Gunter Naets
secretaris

Jan De Maeseneer
voorzitter

